

Helse- og omsorgsminister Bent Høie

postmottak@hod.dep.no

Oslo, 1. mai 2020

Kjære Bent Høie,

I disse dagene hører vi at det er lys i tunnelen og at livet vil snart gå sakte tilbake til det ”normale”, men la meg si det rett ut: Jeg håper inderlig at det ”normale” vi går tilbake til, ikke er det “normale” vi hadde før krisen. Allerede før krisen, hadde vi varslet om at det ikke kunne fortsette med tomme løfter og intensiv barbering av helsetjenestene. Allerede før krisen var vi pårørende, og våre familier var i dyp krise. Så kom viruset, og da måtte vi kjempe for ikke å bli enda mer nedprioritert og glemt. Under krisen ble det enda verre; så snart vi så i en annen retning, kom det forslag om å flytte pasientene ut, stenge poster osv.

Vi glemmer ikke det “normale”. Etter opptrappingsplanens slutt i 2010 ble samhandlingsreformen utformet. Den skulle vise vei framover, og gi helsetjenesten ny retning. 5 milliarder ble flyttet fra staten til kommunene. Med stor iver ble sengeposter stengt, antall psykologstillinger på sykehus redusert, og pasientene sendt til kommunene eller hjem.

Mye bra er blitt gjort og gjøres fortsatt, men likevel var det noe som ikke fungerte. Av og til fikk vi plutselig noen advarsler: statistikk viste at det fortsatt er omtrent 50 % av alle med psykisk sykdom som ikke får hjelp. I mellomtiden blir pårørende og andre frivillige mer og mer belastet.

Koronakrisen er ikke bare en mørk tunnel. Den har kastet lys på de feilene som har ført til den ekstreme situasjonen vi allerede befant oss i før krisen. Den bunnet i feilslått implementering av samhandlingsreformen som skulle fremme samhandling mellom helsevesenet og kommunale tjenester.

Da oppsto det 3 store feil:

Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse

Adresse: Tollbugt 8B, 0152 Oslo

Telefon: 21 07 54 33 | E-post: lpp@lpp.no | www.lpp.no

Organisasjonsnr: 976 785 029

Mental health carers Norway

- 1) Midlene til kommunene ble ikke øremerket psykisk helse og rus,
- 2) Implementering og endringer skjedde altfor fort, og
- 3) samhandling mellom kommunene og spesialisthelsetjeneste ble ofte mer konkurranse enn ekte samarbeid og dialog.

I mange kommuner ble naturen og omfanget av de nye oppgavene misforstått. Istedenfor å bygge eller pusse opp boliger, opprette mange bo-, og rehabiliteringssteder og samarbeide tett med spesialisttjenesten, fokuserte mange kommuner på informasjon og kurs, forebygging og hjelp i hjemmet.

Det passer for pasienter som har et hjem, eller en plass på et av de få tilgjengelige bofelleskapene, og som klarer seg noenlunde alene. Det hjelper ikke pasienter som ikke har et sted å bo eller bor hos pårørende. Det hjelper heller ikke de alvorlige eller kronisk syke som trenger tett medisinsk oppfølging. I tilfeller hvor pasienten ikke er friskmeldt ved utskrivelse, eller ved tilbakefall alene hjemme eller hos familien, kan det få tragiske konsekvenser.

At hovedansvaret for rehabilitering og oppfølging er pålagt kommunene, har ført til større ulikheter for pasientene. Kommunene har svært ulike tilbud, og ulik satsing på psykisk helse/ROP-arbeid. "Pålagt" tolkes ofte som "anbefalt", og det fører til at retningslinjene og pålegg aldri implementeres.

At rus og psykiatri ble slått sammen har også svekket begge delene, som nå slåss om de samme midlene, og tilbudene. Den alvorligste konsekvensen er at de ulike pasientgruppene ikke får tilpasset behandling. I somatikken ville noe slikt vurderes som farlig. Personer med en type diagnose skal ikke behandles for en annen diagnose.

Heldigvis holder koronakrisen på å tvinge frem mye mer enn bare krisesolidaritet.

Koronas budskap til våre ledere er: nå gjelder det å holde ord, ikke bare love hjelp og forbedring, men faktisk handle konkret deretter. Krisen har også avslørt hvor uforberedt vi var, med redusert sykehuskapasitet, smittevernustyr og, ikke minst, personalmangel.

I tillegg begynner vi kanskje å forstå at sparing og sammenslåing nå, kan koste mye mer senere. Vi trenger også et helt annet tempo i samfunnet, hastverk er lastverk. Vil krisen tvinge oss til å revidere våre verdier og prioriteringer? La oss håpe det, for showet som vi hadde før krisen, must not go on.

Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse

Adresse: Tollbugt 8B, 0152 Oslo

Telefon: 21 07 54 33 | E-post: lpp@lpp.no | www.lpp.no

Organisasjonsnr: 976 785 029

Mental health carers Norway

LPP

Verdighet - Omsorg - Løsninger

Jeg takker for oppmerksomheten, og inviterer helseministeren til å besøke vår side www.lpp.no. Der er det spesielt *historier fra medlemmer* som kan være nyttig å lese. De gir et direkte innblikk i medlemmenes hverdag som pårørende innen psykisk helse.

Med vennlig hilsen

Landsforeningen for Pårørende innen psykisk helse (LPP)

Christine Lingjærde (sign)

Landsstyreleder

Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse

Adresse: Tollbugt 8B, 0152 Oslo

Telefon: 21 07 54 33 | E-post: lpp@lpp.no | www.lpp.no

Organisasjonsnr: 976 785 029

Mental health carers Norway